

som holdt sig nærmere til Byen, og som svarer til Befæstningslinien, der kaldes Balhøilinen, og som gik over Balhøihøidebraget, umiddelbart paa den vestlige Side af Damhusøen, medens den anden Linie var mere fremstødt og var den saakaldte Pilegaardslinie, opkaldt efter en Gaard, der hedder Pilegaard, og ligger midt imellem Damhusøen og Glostrup. Til disse to Planer er der udarbejdet Forslag og knyttet Bemærkninger dertil. Omkostningerne skal jeg ikke nærmere komme ind paa her, da det ikke spiller nogen Rolle; men de Bemærkninger, som ere knyttede til dem, gaa ud paa, at Værkerne kunne opføres i forholdsvis kort Tid, men kunne ikke stå imod et Bombardement knap nok med Feltstyks. Linien vilde altsaa blive meget svag, og Artilleriet og Ingenieurkorpset kunde ikke tilraade at anvende noget Videre derpaa. Man gik da i Krigsministeriet til en anden Undersøgelse, og jeg kan gjerne sige efter Opfordring af en bestemt Mand, som tidligere har haft meget at gøre med Udarbejdelsen af Befæstningsforslagene. Han var kommen paa det Reene med ved en Undersøgelse, at det lod sig gøre at beholde den Linie, som fandtes i det fuldstændige Befæstningsforslag for Bestfronten under en betydelig lettere og billigere Form, og han mente ligeledes, at det kunde udføres i en forholdsvis kort Tid, i Løbet af et eller to Aar. Det var saaledes en meget tiltalende Idee, og den blev nærmere undersøgt; navnlig blev ogsaa Generalstaben spurgt om sin Mening med Hensyn til Betydningen af en saadan Linie, og den mente, at den vilde være langt at foretrække for den anden. Den anden billigere Linie, jeg før omtalte, havde den Mangel, at hvis man nogenstinde skulde komme over til at befæste Kjøbenhavn fuldstændig, vilde de Penge være spildte, da de Værker ikke kunne anvendes med Nytte i den hele Linie; thi De ville erindre, at det er en Forudsætning for Alt, hvad man har gjort hidtil efter Ustale, om jeg saa maa sige, med Landstinget eller efter Landstingets Billigelse, at man kun skulde opføre permanent Noget, som kunde have Betydning, hvis man engang kom til en fuldstændig Befæstning, da ellers Pengene let vilde være fuldstændig spildte. Altsaa, man undersøgte nærmere dette nye Forslag, der var kommet frem, og efter at det var fæstet, og efter at det var godkendt af Krigsministeriet, fik Ingenieurkorpset Ordre til i Forbindelse med Artilleriet og Generalstaben at udarbejde et summarisk Overslag over dette Forslag, for at man kunde se, hvad det vilde koste, og for at faae disse Korpsers Udtalelse med Hensyn til Nytten og Gavnligheden af samme

Forslag. Det summariske Overslag kom til at foreligge den 22de Oktober, og det er det, der blev oversendt til det ærede Finantsudvalg, og om hvilket man mener, at det en Gang var fast besluttet, at det skulde udføres, men at man ikke vilde meddele Rigsdagen Noget derom. Det er, som jeg siger, aldeles ikke Tilfældet. Man havde disse 3 Forslag, og nu afventede man, hvad Tiden vilde føre med sig paa det almindelige politiske Omraade ogsaa med Hensyn til Befæstningsagen. Der kunde tænkes mange Muligheder; der kunde f. Ex. tænkes den Mulighed, at Befæstningsudvalget hurtigt blev færdigt og indstillede Sagen til Forfæstelse, og at det saa blev forfæstet her i Thinget paa en saadan Tid, at man kunde indbringe et nyt Forslag. Der kunde ogsaa tænkes, at det skete, som virkelig fandt Sted, at det blev fremmet saa sent, at der intet Videre kunde gøres. Endelig kunde det ogsaa tænkes, at det blev forfæstet samtidigt med, at det kom ind paa Finantsloven, thi det maa vi fastholde, og det kan ikke lades uden af Betragtning, at samtidig med Befæstningslovsforslaget var der forelagt et Finantslovsforslag uden Befæstning, Noget, om hvilket ansjete Mænd af Oppositionen have udtalt sig med vis Anerkendelse, da denne Sag var til Forhandling. Man maa da ogsaa kunne forudsæ som en Mulighed, at denne Finantslov ogsaa kunde vedtages, og det er da klart, at saa vilde Situationen være bleven ganske forandret, thi saa vilde Rigsdagsarbejdet formodentlig være bleven forfat, og saa havde der været Tid og Leilighed til at bringe dette Forslag frem, og saa vilde Regeringens Stilling have været afhængig af, hvorvidt det var blevet vedtaget af begge Thing. Saaledes vare vi komne ind under ganske andre Forhold, end vi nu ere. Det er den sande Sammenhæng med disse Forslag. Jeg tror ikke, at man kan sige, at Krigsministeriet har gjort Andet end sin ligefremme Skyldighed ved at forberede Sagen, saa at den stod saaledes, at man, naar Tiden kom, og Forholdene udviklede sig paa en eller anden Maade, da ikke skulde kunne sige: Nu staa vi der og vente paa Krigsministeriet. Naar dernæst den ærede Ordfører talte om, at man efter de Udtalelser, der vare faldne her den 1ste April ved Behandlingen af Befæstningsforslaget, forfæstede det under Protest, og naar han dernæst bemærkede, at de Udtalelser, der faldt den Gang, vare i Strid med konstitutionel Praxis, vil jeg dernæst sige, at den Bemærkning har jo kun nogen Betydning, hvis vi vare inde under saadanne Forhold, at dette høie Thing ogsaa havde sin Del af Ansvaret for, hvad der